НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-04-11
Дата: 26 / 05 202 6 г.
16.58

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
52-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал.1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, правим следните изменения и допълнения в проекта на Закон за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, със сигнатура №52-602-01-3, внесен от Министерски съвет на 30.04.2026, приет на първо гласуване на 22.05.2026г..:

1. В чл. 15 се създава нова точка 13, като настоящата точка 13 става точка 14:

„13. осъществява контрол върху оперативно-издирвателната дейност по реда на чл. 57а и взема самостоятелно решение по преписки в предвидените от закона случаи;”

2. В чл. 26, ал. 1 думите *„5 години”* се заменя с думите *„8 години”*.

3. Създава се нов чл. 28а:

„Чл. 28а. (1) Директорът на дирекцията по чл. 25 се назначава и освобождава с решение на Комисията, прието с мнозинство от не по-малко от четири от петима членове.
(2) За директор на дирекцията по чл. 25 може да бъде назначено лице, което отговаря на изискванията по чл. 26, ал. 1 и ал. 2 и има най-малко 5 години стаж като разследващ инспектор, следовател или прокурор.
(3) Назначаването се извършва след провеждане на конкурс при условията и по реда, определени с правилника по чл. 6, ал. 4.
(4) Правомощията на директора се прекратяват с решение на Комисията, прието с мнозинство по ал. 1, при настъпване на обстоятелствата по чл. 40 от този закон или при системно неизпълнение на задълженията по чл. 57а.”

4. Създава се нов чл. 53а:

„Чл. 53а. (1) Оперативно-издирвателната дейност по чл. 51 се извършва в срок до 3 месеца от образуването на проверката.

(2) При фактическа и правна сложност на случая директорът на дирекцията по чл. 25 може да поиска от Комисията удължаване на срока по ал. 1. Комисията се произнася с решение в 7 -дневен срок от постъпване на искането, като може да удължи срока с не повече от 3 месеца.

(3) При повторна необходимост от удължаване директорът отново отправя искане по реда на ал. 2. Общият срок за провеждане на оперативно-издирвателна дейност не може да надвишава 12 месеца.

(4) Оперативно-издирвателната дейност завършва с изготвяне на доклад от служителя, на когото е възложена. Образуването на проверките, удълженията на сроковете, изготвянето на доклада и прекратяването на проверките се вписват незабавно в регистър, воден от Комисията, достъпен за членовете й по всяко време."

5. В чл. 55 настоящият текст се оформя като ал. 1 и се създава нова ал.2:

„(2) Проверката се образува с решение на директора на дирекцията по чл. 25, което се вписва незабавно в регистъра по чл. 53а, ал. 4. Решението съдържа основанието за образуване съгласно ал. 1, данните за лицето, заемащо публична длъжност и началния срок по чл. 53а, ал. 1."

6. Чл. 56, ал. 3 се изменя така:

„(3) Искането за използване на специални разузнавателни средства се прави от директора на дирекцията по чл. 25 при условията и по реда на Закона за специалните разузнавателни средства. Директорът незабавно уведомява Комисията за направеното искане."

7. Чл.57, ал.3 се отменя.

8. Създава се нов чл. 57а:

„Чл. 57а. (1) В срок от 7 дни от изготвяне на доклада по чл. 53а, ал. 4 директорът на дирекцията по чл. 25 взема решение за някое от следните действия:

1. при констатации за наличие на данни за извършено престъпление — изпраща доклада по компетентност на Прокуратурата на Република България и/или на Европейската прокуратура;

2. при констатирано несъответствие в размер на не по-малко от 12 500 евро в декларираното имущество на лица, заемащи публични длъжности — уведомява Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество;

3. при констатации, че случаят не е от компетентността на Комисията — препраща го на компетентните органи;

4. при липса на констатации по т. 1–3 — прекратява проверката с мотивирано решение.

(2) В срок от 3 дни от взетото решение по ал. 1 директорът уведомява Комисията и й предоставя доклада заедно с решението.

(3) В срок от 14 дни от уведомяването по ал. 2 Комисията може да отмени решението по ал. 1, т. 3 и 4 и да върне преписката на директора със задължителни указания. Решението се взема с мнозинство от повече от половината от всички членове.

(4) При липса на уведомяване по ал. 2 в посочения срок Комисията служебно изисква преписката въз основа на данните от регистъра по чл. 53а, ал. 4 и в срок от 14 дни взема решение по ал. 3.

(5) След изтичане на срока за извършване на оперативно-издирвателна дейности по чл. 53а, ал. 1–3 без да е изготвен доклад по чл. 53а, ал. 4, Комисията служебно изисква преписката и в срок от 14 дни взема решение по ал. 1. Директорът е длъжен незабавно да предостави на Комисията всички събрани материали по преписката.

(6) При липса на решение в срока по ал. 1, Комисията служебно изисква преписката и доклада и в срок от 14 дни взема решение по ал. 1. Директорът е длъжен незабавно да предостави на Комисията всички събрани материали по преписката и доклада.

(7) Неспазването на сроковете по ал. 1 и ал. 2 без уважителна причина представлява дисциплинарно нарушение по чл. 39 и е самостоятелно основание за прекратяване на служебното правоотношение на директора.

9. В чл. 97, т.3 след думите “по т. 2.” се слага точка и запетая и се създава се нова т.4 както следва:
   “4. лицето, подало сигнала.”
10. В § 2. от Допълнителните разпоредби, ал.1, т.1 се изменя така:
    “1. служителите на ръководни длъжностни нива в администрацията на:
    а) президента;
    б) органите на законодателната и съдебната власт;
    в) Висшия съдебен съвет;

г) Инспектората към Висшия съдебен съвет;
д) Националния институт на правосъдието,
е) органите на изпълнителната власт, в това число на териториалните звена;
ж) местната администрация;
з) органи, създадени със закон."

11. В §3 от Преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения:
а) В ал.3 изречение второ се заличава;
б) В ал.4 текстът "по ал. 3" се заличава;

МОТИВИ

Предложенията са насочени към създаване на ясна оперативна структура в рамките на Комисията за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности, която да гарантира ефективното провеждане на оперативно-издирвателната дейност по чл. 51 ЗПК при едновременното осигуряване на институционален контрол от страна на Комисията като колегиален орган.

Чл. 15 урежда правомощията на Комисията като колегиален орган. Предлаганата нова т. 13 е необходима, тъй като с въвеждането на чл. 57а директорът на специализираната дирекция получава самостоятелни правомощия да взема решения по приключени оперативни преписки. За да се гарантира, че тези решения не остават извън институционалния контрол на Комисията, е необходимо изрично да се предвиди като нейно правомощие осъществяването на последващ контрол по реда на чл. 57а — включително правото да отменя решения на директора и да връща преписки със задължителни указания, както и да взема самостоятелно решение в хипотезите на бездействие или забавяне. Без тази норма правомощието на Комисията би могло да се счита за ограничено само до общия надзор, а не до конкретния оперативен контрол, предвиден в новата уредба.

Специализираната дирекция по чл. 25 осъществява оперативно-издирвателна дейност спрямо лица, заемащи най-високите публични длъжности в държавата, при разполагане с изключителни правомощия, включително участие в действия по използване на специални

разузнавателни средства. Увеличаването на изискуемия стаж от 5 на 8 години цели уравняване на изискванията с тези за следовател в окръжно следствие съгласно Закона за съдебната власт, чието достигане също предполага натрупан значителен юридически опит. По този начин се гарантира, че инспекторите в дирекцията притежават правна и оперативна зрялост, съответстваща на чувствителността на техните функции.

Действащият закон не предвижда специална уредба за ръководителя на специализираната дирекция по чл. 25. С въвеждането на самостоятелни оперативни правомощия — образуване на проверки, искане на СРС, вземане на решения по преписки — е необходимо назначаването и освобождаването на директора да бъдат уредени по начин, съответстващ на тежестта на тези правомощия.
Изискването за квалифицирано мнозинство от 4/5 от членовете на Комисията при назначаване и освобождаване цели да предотврати политически мотивирани решения и да осигури широк институционален консенсус при избора на лицето, натоварено с тези правомощия.

Изискването за 5 години стаж като разследващ инспектор, следовател или прокурор е качествено по-високо от изискването по чл. 26, ал. 1, тъй като предполага специализиран оперативен и наказателнопроцесуален опит в длъжности, за заемането на които самите те изискват предходен юридически стаж.
Конкурсното начало гарантира прозрачност и равен достъп, като противодейства на риска от пряко политическо назначаване.

Наред с общите основания по чл. 40, системното неизпълнение на задълженията по чл. 57а е предвидено като самостоятелно основание за прекратяване, тъй като бездействието на директора при вземане на решения по оперативни преписки има пряко отражение върху правата на проверяваните лица и върху ефективността на антикорупционната политика.

Действащият закон не предвижда конкретни срокове за провеждане на оперативно-издирвателната дейност по чл. 51, което поражда два насрещни риска: прекомерно дълго провеждане на оперативни действия,

засягащо правата на проверяваните лица, и необоснована бързина, водеща до непълно изясняване на фактите.
Основният срок от 3 месеца е определен като достатъчен за стандартна оперативна проверка. Механизмът на удължаване до 3 месеца при фактическа и правна сложност, с решение на Комисията, осигурява гъвкавост без изключване на институционалния контрол. Максималният срок от 12 месеца е абсолютна граница, която не може да бъде превишена при никакви обстоятелства.
Регистърът по ал. 4 е ключов инструмент за вътрешен контрол, тъй като гарантира, че Комисията разполага по всяко време с актуална информация за всички активни преписки и може да упражнява контрола по чл. 57а, включително в хипотезата на бездействие на директора.

Действащата ал. 1 на чл. 55 урежда основанията за образуване на проверка, но не предвижда изричен формален акт. Предложената ал. 2 въвежда изискването проверката да се образува с нарочно писмено решение на директора, което осигурява правна яснота относно началния момент и съответно — началото на срока по чл. 53а, ал. 1, задължава директора да мотивира основанието за образуване и чрез незабавното вписване в регистъра активира институционалния контрол на Комисията от самото начало на проверката.

Предложението изрично установява, че компетентен да подаде искането за СРС е директорът на дирекцията, с което се елиминира правната неяснота относно нивото, на което се взема това решение. Задължението за незабавно уведомяване на Комисията е продиктувано от необходимостта колегиалният орган да е информиран за използването на този изключителен инструмент, без обаче да се изисква предварително одобрение, тъй като то би забавило процеса и би дублирало съдебния контрол по ЗСРС.

Това е централната разпоредба на предложения пакет, уреждаща фазата, в която оперативната дейност се превръща в правни последици.
Седемдневният срок от изготвяне на доклада е достатъчен за вземане на информирано решение, тъй като директорът е запознат с материалите по преписката в хода на цялото производство. Четирите хипотези по ал. 1 изчерпателно уреждат всички възможни изходи от оперативната проверка. При наличие на данни за престъпление или несъответствие в имуществото

директорът е обвързан от закона и не разполага с дискреция — сезирането на прокуратурата и уведомяването на КОНПИ са задължителни. При некомпетентност преписката се препраща, без да се прекратява, за да не се губят събраните данни. При липса на констатации прекратяването се извършва с мотивирано решение, с което се гарантира правото на проверяваното лице да разбере основанието.

Правомощието на Комисията по ал. 3 да отмени решение по т. 3 и 4 и да върне преписката със задължителни указания представлява балансиран механизъм на последващ контрол. Ограничението, че контролът не обхваща т. 1 и 2, е принципно — при наличие на данни за престъпление или несъответствие в имуществото Комисията не може да спре задължителното сезиране.

Хипотезите по ал. 4, 5 и 6 уреждат служебния контрол при бездействие на директора, като регистърът по чл. 53а, ал. 4 е инструментът, чрез който Комисията открива тези случаи без да зависи от уведомяване от страна на директора.

Нарушаването на сроковете по ал. 1 и 2 е квалифицирано едновременно като дисциплинарно нарушение и като самостоятелно основание за прекратяване на служебното правоотношение, тъй като дисциплинарното производство може да завърши с по-лека санкция, а системното бездействие при вземане на решения по оперативни преписки изисква по-сигурен правен механизъм за отстраняване.

С ал. 8 изрично се посочва, че специалната уредба на чл. 57а изключва общото правило на чл. 57, ал. 3, за да се избегне дублиране на производства или противоречиви резултати.

С новата т.4 в чл.97 се урежда изричното уведомяване на лицето, подало сигнала, за постановеното решение. Допълнението цели повишаване прозрачността на дейността на Комисията и укрепва общественото доверие в механизма за разглеждане на сигнали.

ВНОСИТЕЛИ: STOYU TEODOROV STOEV

Digitally signed by STOYU TEODOROV STOEV
Date: 2026.05.26 16:25:25 +03'00'